

Szépe György

**Írások a magyar mint idegen nyelv/hungarológia,
a nyelvpolitika és a nyelvi jogok témaköréből
(Válogatás)**

Rövidítések:

A = MIH (magyar mint idegen nyelv/hungarológia);

B = nyelvpolitika;

C = több témájú (de idevágó) írás;

D = nyelvi jogok

C Ismertetés. „Punya Sloka Ray: Language Standardization.” in: *Magyar Nyelvőr*. vol. 88, pp. 326-334 (Bp., 1964); a magyar ismertetés angol változata, in: *Acta Linguistica Hung.* vol. 24, 384-388 (Bp., 1964).

A Ismertetés. „Joshua Fishman: Hungarian Language Maintenance.” in: *Acta Linguistica Hung.*, vol. 17, pp. 188-189 (Bp., 1966); az angol ismertetés magyar változata, in: *Magyar Nyelvőr*. vol. 91, pp. 253-254 (Bp., 1966).

A „A magyar mint idegen nyelv tanítása és az alkalmazott nyelvészet.” in: Ginter Károly (szerk.): *Magyartanítás külföldön*. Az 1969. augusztus 29-i lektori értekezéslet anyagából. Művelődésügyi Minisztérium és a Kulturális Kapcsolatok Intézete: Bp., 1969. pp. 63-67. (Az értekezésleten elhangzott hozzászólás írásbeli formája.)

A „Ungarisch als Fremdsprache.” in: *Budapester Rundschau*. vol. 3, nr. 39. p. 8 (Bp., 1969).

A „Gastprofessor für Finno-ugristik in Wien. Gespräch mit Prof. Péter Hajdú.” in: *Budapester Rundschau*. vol. 3, nr. 52. p. 9 (Bp., 1969).

A „A külföldön magyart tanító tanárok tanácskozása.” in: *Magyar Nyelvőr*. vol. 94, p. 132 (Bp., 1970).

A „Mit mutassunk be a magyar kultúrából és hogyan?” in: Ginter Károly (szerk.) *Magyartanítás külföldön*. Az 1970. augusztus 28-i lektori értekezéslet

anyagából. Művelődésügyi Minisztérium 1970. pp. 64-65. (Az értekezleten elhangzott hozzászólás írásbeli formája.)

C „A magyar kiejtés oktatásának alapjairól.” in: Ginter Károly (szerk.) *Magyartanítás külföldön*. Az 1970. augusztus 28-i lektori értekezlet anyagából. Művelődésügyi Minisztérium 1970. pp. 97-99. (Az értekezleten elhangzott hozzászólás írásbeli formája.)

C [Hozzászólás „Az angol-magyar kontrasztív nyelvtan kérdéseirhez.”] in: Imre Samu (szerk.) *Tájékoztató az 1970. augusztus 1-15-e között Debrecenben és Budapesten megrendezett konferencia anyagából*. Anyanyelvi Konferencia Védnöksége: Bp., 1971. p. 138. (A konferencia budapesti részén elhangzott hozzászólás írásbeli formája.)

C „Az angol-magyar összevető nyelvtani munkálatok.” in: *A magyar nyelvért és kultúráért*. Tájékoztató. vol. 6, pp. 16-17 (Bp., 1972).

C „Megjegyzések a magyarországi kontrasztív nyelvészet néhány tapasztalatáról. problémájáról.” in: Bañcerowski Janusz (szerk.): *A lengyel nyelvoktatás Magyarországon*. Lengyel Kultúra: Bp., 1976. pp. 14-33. (Felkért referátum írásbeli változata.)

A Szerkesztés, bevezetés, összefoglalás. „A magyar mint idegen nyelv. (Az MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottságának 1977. június 21-i ülése.)” in: *Magyar Nyelvőr*. vol. 102, pp. 299-332 (Bp., 1977). (Szerkesztőtárs: Szende Aladár.) – Ezen belül, Szépe György: „Tanulások és tennivalók a magyar mint idegen nyelv ágazatában.” pp. 330-332. – Újraközlés, in: Giay Béla (szerk.): *A magyar mint idegen nyelv fogalma*. Nemzetközi Hungarológiai Központ: Bp., 1991. pp. 52-138.

B *Less taught languages in Europe. Their place in education and their role*. UNESCO: Paris, 1980. 118 p. (A párizsi UNESCO Központ személyes felkérésére; eredetileg 1978 októberében Párizsban.)

C „Vorwort zur Reihe »Studia comparationis linguae hungaricae«.” in: Juhász János (szerk.). *Kontrastive Studien Ungarisch-Deutsch*. Akadémiai Kiadó: Bp., 1980. pp. 7-15. (A sorozat első könyve elé írt sorozatszerkesztői bevezetés.)

A „A »magyar mint idegen nyelv« néhány diszciplináris kérdése.” in: Giay Béla és Ruszinyák Márta (szerk.): *Magyar nyelv külföldieknek. Az V. Magyar*

Lektor Konferencia anyaga. Bp., 1981. pp. 9-27 (Bp., 1981). – Újraközlés, in: Giay Béla (szerk.) *A magyar mint idegen nyelv fogalma.* Nemzetközi Hungarológiai Központ: Bp, 1991. pp. 145-184. (Felkért referátum írásbeli változata.)

A „Javaslatok az anyanyelvi konferencia számára.” in: Imre Samu (szerk.): *A IV. Anyanyelvi Konferencia tanácskozásainak összefoglalása. Pécs, 1981.* Az anyanyelvi konferencia védnöksége: Bp., 1981. pp. 212-213.

B „Politique linguistique nationale ‘globale’ et ouverte a une coopération européenne et mondiale.” in: J.-P. van Deth és J. Puyo (szerk.). *Statut et gestion des langues. Actes du 2e colloque internationale „Langues et coopération européenne”.* CIREEL: Paris, 1982. pp. 207-218. („Lingue e Cooperazione Europea” – Urbino, 1981. szeptember 16-20. – kollokvium megnyitó előadása.)

B „Remarks on European language policy.” in: G. Braga és E. Monti Civelli (szerk.). *Linguistic Problems and European Unity.* Franco Angeli Editore: Milano, 1982. pp. 253-256. (A meranói konferencián elhangzott hozzászólás írásbeli változata.)

A „Magyarországi tudományos segítség a nyelvfenntartó tevékenységhez.” in: *Nyelvünk és Kultúránk.* vol. 48, pp. 26-33 és vol. 49, pp. 32-43 (1982). (Az 1981. évi pécsi anyanyelvi konferencián elhangzott előadás kidolgozott írásbeli változata.)

B „Niektóre problemy europejskiej polityki jazykowej po konferencji w Helsinkach w 1975 godu.” in: Janusz Bańcerowski (szerk.): *A lengyel nyelvoktatás Magyarországon.* Lengyel Kultúra: Bp., 1982. pp. 1-26. [Lengyelül magyar kivonattal.] (A Lengyel Kultúrában tartott referátum lengyelre fordított írásbeli változata.)

C *L’expérience hongroise dans le domaine de la planification et de méthodologie de l’enseignement des langues relativement peu enseignées en Europe.* UNESCO: Paris, 1983. 107 p. [Szerzőtárs: Herman József.] (Az UNESCO Központ által felkért tanulmány.)

A „A magyar tanulmányok tartalmáról és szerkezetéről a Magyarországon kívüli felsőoktatásban.” in: M. Róna Judit (szerk.). *Hungarológiai oktatás régen és ma.* Tankönyvkiadó: Bp., 1983. pp. 201-208. (Eredetileg a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság (Béládi Miklós által megfogalmazott) felkérésére készült háttér-tanulmány. Ennek átdolgozása került bele ebbe a kötetbe.)

B „Mother tongue, language policy and education.” in: *Prospects*. vol. 14, nr. 1, pp. 63-67 (Paris, 1984). [Egyidejűleg megjelent arab, francia, kínai, orosz nyelven. - Magyar változata: Anyanyelv, nyelvi politika, oktatás.” in: *Magyar Nyelv*, vol. 81, pp. 267-279 (Bp., 1985); ennek újraközlése, in: Hajdú Mihály (szerk.) *A magyar nyelv rétegződése, táji tagozódása*. Tankönyvkiadó: Bp., 1988. pp. 33-54. (Az UNESCO Központ folyóirata számára készült felkérésre.)

B „Jegyzetek a nyelvi tervezésről és nyelvpolitikáról.” in: *Általános Nyelvészeti Tanulmányok*. vol. 15, pp. 303-329 (Bp., 1984). Újraközlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 11-42. (A Telegdi-Emlékkönyv számára készült.)

A „Applied linguistics in the service of the language of the diaspora.” in: J. den Haes és J. Nivette (szerk.). *AILA Brussels 84 Proceedings*. VUB: Brussels, 1984. vol. 4. p. 1462. [Szerzőtárs: Dovala Márta.] (A brüsszeli AILA Kongresszuson elhangzott szekcióelőadás előzetes összefoglalása.)

C „Általános nyelvészet, alkalmazott nyelvészet, idegennyelv-oktatás.” in: Giay Béla (szerk.). *A magyar nyelv külföldieknek. A VI. Magyar Lektori Konferencia anyaga*. Magyar Lektori Központ: Bp., 1985. pp. 31-48. (Felkért referátum írásbeli változata.)

A „Énektanítás többnyelvű környezetben.” in: *Nyelvünk és Kultúránk*. vol. 59, pp. 31-33 (Bp., 1985). (Az eredetileg Árpai István kandidátusi értekezésén bizottsági tagként elmondott hozzászólást a *Magyar Nemzet* című napilap számára foglaltam írásba. Ennek átdolgozott változatát rendelte meg a periodika.)

B „Nyelvoktatás és nyelvi tervezés.” in: *Modern Nyelvoktatás*. [Régi sorozat.] vol. 21, nr. 1, pp. 17-38 (Bp., 1986). (Egy Pécsen rendezett országos TIT-konferencia plenáris előadásának írásbeli változata.)

B „Nyelvpolitika – nyelvoktatás.” in: Klaudy Kinga – Lengyel Zsolt (szerk.): *Az idegen nyelvi nevelés-oktatás néhány iránya és lehetősége*. Művelődési Minisztérium: Bp., 1986. pp. 1-36. (Egy Pécsen megrendezett országos nyelvtanári továbbképzési konferencián elhangzott előadás írásbeli változata.)

C „Opening remarks on language teaching in Hungary.” in: Hegedüs József (szerk.): *Applied Linguistics and Language Teaching Methods*. Közgazdaságtudományi Egyetem Nyelvi Intézete: Bp., 1986. pp. 5-17. (A Közgazdaságtudomá-

nyi Egyetem Nyelvi Intézete által – Budapesten 1983-ban – megrendezett konferencia egyik napjának megnyitó előadása.)

C „A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karáról, az ott folyó nyelvi és kommunikációs programról.” in: *A Hungarológia Oktatása*. vol. 1, pp. 20-34 (Bp., 1987). (A Magyar Lektori Központ 1986. évi konferenciáján elhangzott előadás írásbeli változata.)

B „Language policy, language planning, status planning.” in: L. Mac Mathúna, N. French, E. Murphy és D. Singleton (szerk.). *The less widely taught languages in Europe*. Irish Association of Applied Linguistics: Dublin, 1987. pp. 179-194. (Az Ír Akadémián – Dublinben, 1987-ben – elhangzott előadás írásbeli változata.)

C „On the training of language teachers.” in: *Applied Linguistics and Language Teaching: Present Trends and Future Aspects*. Greek Association of Applied Linguistics: Thessaloniki, 1988. pp. 56-58. (A Thessalonikiben, 1987-ben rendezett AILA/GAAL-konferencián elhangzott előadás írásbeli változata.)

B „Remarks on language policy and language learning in Europe (demonstrated by the problems of Hungary).” in: *Teaching Foreign Languages and Promotion of Cooperation and Understanding in Europe*. Charles University: Prague, 1989. pp. 71-79. (Az UNESCO által 1988-ban Prágában rendezett konferencián elhangzott előadás írásbeli változata.)

B „Sprache als politisches Streitobjekt?” in: *A Helyzet*. 1989. szeptember 8, p. 7 (Pécs, 1989).

B „Language teaching in the twenty-first century.” in: A. Harvey & M. Horsella (szerk.). *Second Latin American ESP Colloquium Proceedings*. Universidad de Chile, Facultad de Ciencias Físicas y Matemáticas: Santiago de Chile, 1990. pp. 59-67. (A FIPLV keretében – Santiago de Chilében, 1990-ben – elhangzott előadás írásbeli változata; a szöveg ott is készült.)

A „Új egyetemi magyar intézet az Egyesült Államokban.” in: *Nyelvünk és Kultúránk*. vol. 86, pp. 93-94 (Bp., 1992). (A periodika által kért írás. Készült 1991-ben New Brunswick NJ városában.)

B *Language policies for the world of the twenty-first century*. World Federation of Modern Language Associations (FIPLV): Paris, 1993. 50 p. [Szerző-

társak: E. Batley, M. Candelier és G. Hermann-Brennecke; francia változata: *Les politiques linguistiques dans le monde pour le 21eme siecle*. Fédération Internationale des Professeurs de Langues Vivantes: Paris, 1993. 50 p.] – Ennek a műnek a 4. fejezete: „Nyelvpolitikai irányelvek a XXI. század számára: Anyanyelvek és az állam hivatalos nyelvei.” in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 130-142. (Az UNESCO által felkért írás. Készült 1993-ban Osnabrückben. Az UNESCO számára közösen írt jelentésnek ezt a fejezetét Szépe György írta angolul, majd a francia változatban is – Jacques Girard társaságában. Az angol szöveget magyarra fordította Domján Krisztina; a szerző ezt a fordítást – a francia változatot is figyelembe véve – nézte át.)

C „Az alkalmazott nyelvészet kutatásáról és oktatásáról.” in: *Harmadik Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia. 1993. április 2-3*. Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék: Miskolc, 1993. pp. 17-28. (A konferencia egyik plenáris előadásának írásbeli változata.)

B „Central and Eastern European Language policies in transition (with special reference to Hungary).” in: *Current Issues in Language & Society*. vol. 1, nr. 1, pp. 41-64. (Clevedon, 1994). (A folyóirat első számába – Sue Wright szerkesztő által – felkért tanulmány, amelyet megjelenése előtt Birminghamben megvitattak konferencia keretében. A vita anyaga is megjelent ugyanabban a folyóiratszámában.)

B „Language policy in Central and East Europe after the changes.” in: Györi György (szerk.). *Lingua 802 English*. vol. 7, pp. 5-20 (Bp., 1994). (A Közgazdaságtudományi Egyetem Nyelvi Intézete által Budapesten, 1993-ban megrendezett konferencián elhangzott előadás.)

B „Major language issues of the region.” in: *Neofilolog*. vol.7, pp. 16-20 (Poznań, 1994). (A lengyel FIPLV konferenciájára készült előadás; mivel nem tudtam ezen részt venni, ezért a szöveget utólag kérték be publikálásra.)

C „Egynyelvű alkalmazott nyelvészet a többnyelvű világban.” in: *Folia Practico-Linguistica*, vol. 24, no. 1, pp. 24-35 (Bp., 1994). - Újra-újraközlések: „Alkalmazott nyelvészet a többnyelvű világban.” in: *Nyelv.Info*, vol. 2, pp. 3-7 (Bp., 1994). - Újra-újraközlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 43-51. (Az 1994. évi országos alkalmazott nyelvészeti konferencián elhangzott plenáris előadás írásbeli változata a konferencia kötetében. A második cím: az előadás szövegének egyedi közlése; azonos az előző tétellel; címet a szerkesztő adta. A harmadik tétel az első változatnak az újra-újraközlése.)

B „Recent changes in language policy in Hungary.” in: W. Scott és S. Mühlhaus (szerk.). *Languages for Specific Purposes*. Kingston University and CILT: Kingston/London, 1995. pp. 24-29. (A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola Idegennyelvi Tanszéke által Budapesten, 1994-ben megrendezett nemzetközi konferencián elhangzott plenáris előadás írásbeli változata.)

B „Language policy for the 21st century: lessons from history.” in: R. Phillipson és T. Skutnabb-Kangas (szerk.). *Papers from the Round Table on Language Policy in Europe, April 22, 1994*. = *Rolig Paper*. vol. 52, pp. 4-8 (Roskilde, 1995). (A Roskildében, 1994-ben megrendezett konferencián elhangzott előadás írásbeli változata; a szöveg ott is készült.)

B „Nyelvpolitikai keret a kisebbségi nyelvhasználat kérdés-köréhez.” in: Kassai Ilona (szerk.). *Kétnyelvűség és magyar nyelvhasználat*. MTA Nyelvtudományi Intézet: Bp., 1995. pp. 49-56. [Szerzőtárs: Zimmermann Claudia.] (Az MTA Nyelvtudományi Intézet által Budapesten, 1994-ben megrendezett konferencián elhangzott előadás írásbeli változata.)

B „New era, new peace, new language policy.” in: *LINGUAPAX IV*. Centre Unesco de Catalunya: Barcelona, 1995. pp. 111-120. (A Barcelonában, 1994-ben megrendezett UNESCO-konferencián elhangzott előadás írásbeli változata.)

C „Hankiss János, a diplomata professzor.” in: Gorilovics Tivadar (szerk.). *Hankiss János redivivus. Hankiss János Tudományos Ülésszak*. Debrecen, 1993. szeptember 17-18. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Francia Tanszék: Debrecen, 1995. pp. 27-39.

C Ismertetés. „R. Siguan és F. Mackey. Educación y bilingüismo.” in: *Általános Nyelvészeti Tanulmányok*. vol. 18, pp. 292-294 (Bp., 1995).

D „A nyelvi jogokról (a nyelvész szemével.” in: Lengyel Zsolt és társai (szerk.): *Szociolingvisztika*. Budapest – Pécs – Veszprém, 1996. pp. 87-100. Változatlan újranyomás, 1998. – Másodközlés, in: *Vigilia*. vol. 61, nr. 7, pp. 501-509 (Bp., 1996). [Eredetileg ide készült, de a fenti könyvben hamarabb és teljesebb formában jelent meg.] – Újraközlés, in: Csernusné Ortutay Katalin – Forintos Éva (szerk.): *Nyelvi jogok*. Veszprémi Egyetemi Kiadó: Veszprém, 2000. pp. 118-131.

D „Az anyanyelv-használat mint emberi jog.” in: *Nyelvünk és Kulturánk*. vol. 94-95, pp. 101-117 (Bp., 1996). – Újraközlések: Csernusné Ortutay Katalin –

Forintos Éva (szerk.). *Nyelvi jogok*. Veszprémi Egyetemi Kiadó: Veszprém, 2000. pp. 132-150; in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 52-71. (Az Egerben, 1996-ban megrendezett anyanyelvi konferencián elhangzott szekció-előadás írásbeli változata.)

D „Út a barcelonai nyilatkozatig.” in: *Európai utas*. vol. 6, nr. 4, pp. 48-49 (Bp., 1996).

BD Fábíán Péter: „Szépe György egyetemi tanár korunk nyelvpolitikájáról, a nemzeti kisebbségekről.” in: *Népszabadság*. Bp., 1996. november 30. p. 28. (Interjú.) – Újraközlés: „Az autonómia nem az ördög szava.” in: Fábíán Péter. *Közelkép-tár*: MTA Jász–Nagykun–Szolnok Megyei Testülete: Szolnok, 1999. pp. 258-265. (*Jászkunsági Füzetek*, 13. szám.) – Szépe György: „Anyanyelv és emberi jogok.” in: *Nyelvünk és kultúránk*. vol. 97, pp. 82-83 (1997). (Az eredeti interjú némileg rövidített szövege.)

BD „Language Policy and Language Rights.” in: János Pusztyay redigit: *Die sprachliche Situation bei den uralischen Völkern*. Materialien zweier Konferenzen über *Die sprachliche Situation bei den uralischen Völkern* (Szombathely 1994) und *Areale Kontakte der uralischen Sprachen* (Szombathely 1995) = *Specimina Sibirica*. Tomus XII. Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola: Savariae [Szombathely], 1997. pp. 7-24. (A Szombathelyen, 1994-ben elhangzott előadás írásbeli változata.)

B „Language policy for a wider Europe.” in: *Modern Language Learning in the New Europe. The Role of the European Centre for Modern Languages in Graz*. Proceedings of the First Annual Colloquy of the European Centre for Modern Languages of the Council of Europe. 8 and 9 December 1995, Graz, Austria, 1997. pp. 20-25. [Angolul; francia változata: „Une politique linguistique pour une Europe élargie.” in: *L'apprentissage de langues vivantes dans la nouvelle Europe. Le rôle du Centre européen pour les langues vivantes à Graz*. Actes du Premier Colloque Annuel du Centre européen pour les langues vivantes du Conseil de l'Europe. 8 et 9 décembre 1995, Graz, Autriche, 1997. pp. 63-69.] (A Grazban, 1995-ben elhangzott angol nyelvű előadás írásbeli változata és annak francia fordítása.)

C „Az internet-korszak nyelvészete.” in: *Modern Nyelvoktatás*. [új sorozat.] vol. 3, nr. 1-2, pp. 76-89 (Bp., 1997). – Újraközlések: in: G. Molnár Barbara (szerk.). *Nyelvpolitika*. Veszprémi Egyetemi Kiadó: Veszprém, 1998. pp. 59-73. – in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 85-99. (Elhangzott 1996-ban Győrött, a Széchenyi István Főiskola által rendezett konfe-

rencián. Ők feltették az elkészült szöveget internetre, onnan átvette egy másik internet-forrás is. Ennek alapján került közlésre.)

C „A romániai magyar felsőoktatás néhány kérdéséhez.” in: *Nyelvünk és Kultúránk*. vol. 98, pp. 47-52 (Bp., 1997). – Újra közlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskola-kultúra: Pécs, 2001. pp. 100-106. (Elhangzott felkért hozzászólásként a Anyanyelvi Konferencia által Budapesten, 1997-ben rendezett konferencián.)

D „Some remarks on the education rights of national minorities in Central and Eastern Europe.” in: *International Journal on Minority and Group Rights*. vol. 4, pp. 105-113 (The Hague, 1997). (Felkérésre készült a Foundation of Inter-Ethnic Research által összeállított folyóiratszám bevezető cikkének.)

BD „Sketches on glotto-political & glotto-juridical considerations connected with language acquisition & language learning.” in: Lengyel Zsolt, Navracsecs Judit és Simon Orsolya (szerk.). *Applied Linguistic Studies in Central Europe*. vol. 1, pp. 220-228 (Veszprém, 1997). (Elhangzott Balatonalmádiban, 1996-ban a Pszicholingvisztikai Nyári Egyetemen.)

C [Hozzászólás.] „Anyanyelvünk védelme a Kárpát-medencében (A Duna Televízió Heti Hírmondó műsorának kerekasztal-beszélgetése Kassán).” in: *Nyelvünk és Kultúránk*, nr. 99, pp. 18-19, 20-21, 23 (Bp., 1997). (Egy része a Kassán, 1997-ben rendezett televíziós vitán elhangzott hozzászólásnak.)

B „Az európai »csatlakozás« néhány nyelvi vonatkozása.” in: Polyák Il-dikó (szerk.) *Hetedik országos alkalmazott nyelvészeti konferencia. Budapest, 1997. április 3-5*. Külkereskedelmi Főiskola: Bp., 1997. vol. 1, pp. 10-18. – Újra közlés: in: G. Molnár Barbara (szerk.). *Nyelvpolitika*. Veszprémi Egyetemi Kiadó: Veszprém, 1998. pp. 75-88. – in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskola-kultúra: Pécs, 2001. pp. 72-84. (Az 1997. évi országos alkalmazott nyelvészeti konferencián elhangzott plenáris előadás írásbeli változata.)

D „Az anyanyelvhasználat emberi jog.” in: *Nyelvünk és Kultúránk*. vol. 100, pp. 36-41 (1997). (Felkért hozzászólás 1997-ben, Budapesten a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága és a Magyar Írószövetség közös kerekasztal-beszélgetésén, a magyar nyelv állapotáról és műveléséről szervezett vitautülésen; az átirrt szöveg fésülés nélkül jelent meg.)

D „Előszó a magyar fordításhoz.” in: A nemzeti kisebbségek oktatási jogai. Hágai ajánlások és értelmező megjegyzések. *A Horizont XXVI.* évfolyam 1, számának melléklete. Veszprém, 1998. pp. 1-2. – Újra-kiadás: in: Csernusné Ortutay Katalin – Forintos Éva (szerk.): *Nyelvi jogok.* Veszprémi Egyetemi Kiadó: Veszprém, 2000. pp. 13-15.

C „Előszó.” in: Lanstyák István. *Nyelvünkben - otthon.* NAP Kiadó: Dunaszerdahely, 1998. pp. 5-10.

C „Előszó.” in: Kontra Miklós – Saly Noémi (szerk.). *Nyelvmentés vagy nyelvárulás. Vita a határon túli magyar nyelvhasználatról.* Osiris: Budapest, 1998. pp. 7-13.

D „Two glotto-juridical documents of 1996.” in: Cs. Jónás Erzsébet (szerk.): *Nyelvpolitika és nyelvoktatás. Könyv Bakonyi Istvánnak.* Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Önkormányzat Megyei Pedagógiai Intézete és Továbbképző Központja: Nyíregyháza, 1999. pp. 11-21.

C „Anyanyelvi nevelés a többnyelvű világban.” in: Lengyel Zsolt & Navracsics Judit (szerk.): *Alkalmazott Nyelvészeti Tanulmányok. Közép-Európa.* vol. 2, pp. 1-9 (Veszprémi Egyetem, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék: Veszprém, 1998). – Újra-kiadás, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő.* Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 121-129. (Elhangzott Balatonalmádiban, 1997-ben, a Pszicholingvisztikai Nyári Egyetemen.)

AD „A média lehetőségei a nyelvi jogok képviselésében.” in: Nádor Orsolya & Komlós Attila (szerk.): *Kiút a csapdából? Nyelvi és nyelvhasználati jogok a Kárpát-medencében.* Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia: Budapest, 1998. pp. 100-140. (Az Anyanyelvi Konferencia által Budapesten, 1998-ban rendezett vita vezetéséről van szó.)

B Szépe György – Derényi András (szerk.): *Nyelv, hatalom, egyenlőség. Nyelvpolitikai írások.* Corvina: Budapest, 1999. 293 p.

2B „A szerkesztők bevezetője.” in: *Nyelv, hatalom, egyenlőség. Nyelvpolitikai írások.* Corvina: Budapest, 1999. pp. 7-14. [Szerzőtárs: Derényi András.]

C „The position of Hungarians in Romania and Slovakia in 1996.” in: *Nationality Papers.* vol. 27, no. 1, pp. 69-92 (1999). (A Nemzetközi Szociológiai

Társaság 1995-ben Varsóban tartott kongresszusán rendezett kelet-európai szimpóziumra kértek fel ezzel a témával. A kongresszuson nem tudtam részt venni. A szöveget 1999-ben véglegesítettem.)

B „Az európai nyelvpolitika problémája.” in: *Új Horizont*. 1999. évi különszám, pp. 133-136 (Veszprém, 1999. május). – Az előadás vázlata megjelent, in: Lengyel Zsolt, Navracsics Judit és Nádasi Edit (szerk.): *Nyelvi kihívások a harmadik évezredben. A IX. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus*. Veszprémi Egyetem: Veszprém, 1999. p. 139. (Az 1997. évi országos alkalmazott nyelvészeti konferencián elhangzott szekció-előadás írásbeli változata.)

C „Szakemberek és beszélők együttműködése a magyar nyelv jelenével és jövőjével kapcsolatos kérdésekben.” in: Glatz Ferenc (szerk.): *A magyar nyelv az informatika korában*. Magyar Tudományos Akadémia: Bp., 1999. pp. 119-128. – Újraközlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 143-153. (Az MTA által – Budapesten, 1997. június 30-án „Magyar nyelv és jövője” címmel – rendezett anketon elhangzott felkért hozzászólás írásbeli változata.)

B „Magyarország nyelvpolitikája és a kutatás.” in: Balaskó Mária és Kohn János (szerk.): *A nyelv mint szellemi és gazdasági tőke. A VIII. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia előadásainak gyűjteményes kiadása. 1998. április 16-18.* Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola: Szombathely, 1999. vol. 1, pp. 13-24. – Újraközlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 107-120. (Plenáris ülésen elhangzott referátum.)

B. „Bevezető a »Világnyelv – regionális nyelv« kerekasztal-vitához.” in: Lengyel Zsolt – Navracsics Judit – Nádasi Edit (szerk.): *Nyelvi kihívások a harmadik évezredben. A IX. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus*. Veszprémi Egyetem: Veszprém, 1999. p. iii. (A kidolgozott változat „»Világnyelv – regionális nyelv« és néhány nyelvpolitikai kérdés” címmel sajtó alatt van egy Szekszárdon megjelenő tanulmánykötetben.)

A „A magyar mint idegen nyelv/hungarológia koncepciójának kialakulása a munkám során.” in: *Hungarológiai Évkönyv*. vol. 1, nr. 1 (Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar). Pécs, 2000. pp. 11-23.

BD „Tézisek a magyar nyelvről (Az emberi nyelvi jogok keretében).” in: Földi Éva – Gadányi Károly (szerk.): *Vox Humana. Bolla Kálmán professzor hetvenedik születésnapjára*. Eötvös Loránd Tudományegyetem Fonetikai Tanszéke:

Budapest, 2000. pp. 386-389. – Újraközlések: [azonos címmel] in: *Kritika*. vol. 29, nr. 7, pp. 19-21 (Budapest, 2000); in: *A Hét*. 2000. szeptember 14. p. 5 (Bukarest); „Tíz tézis a magyar nyelvről.” in: Balázs Géza – Voigt Vilmos (szerk.): *Jeles jogok - jogos jelek. Nyelvi jogok - társadalmi konfliktusok*. Magyar Szemiotikai Társaság: Budapest, 2000. pp. 53-56.

C „Gondolatok az európai iskoláról és az európai nevelésről.” in: *Hogyan Tovább*. A Győr–Moson–Sopron megyei pedagógusok lapja. vol. 2000. nr. 2, pp. 2-4. – Újraközlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 193-202.

C [Cím nélküli válasz a „Sorsunk és jellemünk. Kortársak kötődéséről, közérzetről, magyar jövőképről” című kérdésre.] in: *Új Horizont*. vol. 28, nr. 4, pp. 104-107 (Veszprém, 2000).

AC „Jegyzetek a jubileum alkalmából.” in: *Nyelvünk és Kultúránk*. vol. 110, pp. 72-73 (2000). (A IX. Anyanyelvi Konferencia (Marosvásárhely, 2000. augusztus 10-15.) és az Anyanyelvi Konferencia 30. évfordulója alkalmából – felkérésre – készült írás.)

B Dancs Szabolcs: „Az európai integráció lehetséges következményei. Beszélgetés Szépe György nyelvészprofesszorral, a Pécsi Tudományegyetem tanárával.” in: *Magyar Napló*. vol. 12, nr. 4, pp. 70-72 (Budapest, 2000).

B „Nyelvészeti és nyelvpolitikai megjegyzések az idegennyelv-oktatással kapcsolatban.” in: *Educatio*. 2000. évi 4. szám, pp. – Párhuzamos közlés, in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 208-223.

D „A nyelvi emberi jogokról (különös tekintettel az 1999. évi szlovákiai nemzeti kisebbségi nyelvtörvényre).” in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 154-171. (Előadásként hangzott el 1999. február 23-án Pozsonyban „A nyelvhasználat és nyelvpolitika – a kisebbségi nyelvtörvény multidiszciplináris megközelítésben” című konferencián, amelyet a Mercurius Társadalomtudományi Kutatócsoport rendezett. A tanácskozás előadásait tartalmazó kötet még nem jelent meg.)

AC „A magyar nyelvű tudományos közlemények távlatai.” in: Szépe György. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 172-178. (Előadásként elhangzott 1999. november 5-én Nyíregyházán a Magyar Professzorok

Világtanácsa által rendezett nyelvi anketon. A tanácskozás előadásait tartalmazó kötet még nem jelent meg.)

BD „Nyelvpolitikai kérdések a magyar jelnyelv elismertetésével és használatával kapcsolatban.” in: Vasák István (szerk.): *Siketek Nemzetközi Hete. 2000. szeptember 18-24. Konferenciák, tanácskozások anyagai*. Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége: Budapest, 2000. pp. 10-19. [Szerzőtárs: Szabó Mária Helga.] (Előadásként hangzott el 2000. szeptember 19-én, Budapesten, a SINOSZ által rendezett „A jelnyelv gyakorlati megközelítései” című konferencián.)

B „A magyar nyelv helyzete az Európai Unióban.” in: Szépe György: *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra: Pécs, 2001. pp. 203-207. (Egyik vitaindító előadás volt az ugyanilyen című kerekasztal-konferencián 2000. november 7-én Budapesten, amelyet az ELTE Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke és a Magyar Eszperantó Szövetség rendezett. A tanácskozás előadásait tartalmazó publikáció még nem jelent meg.)

B „A nyelvpolitikai diskurzus szemiotikája.” in: Balázs Géza – Voigt Vilmos (szerk.): *Jeles jogok - jogos jelek. Nyelvi jogok - társadalmi konfliktusok*. Magyar Szemiotikai Társaság: Budapest, 2000. pp. 57-71. [Szerzőtárs: Derényi András.] (Előadásként hangzott el 2000. november 27-én Budapesten a Magyar Szemiotikai Társaságban.)

[Lezáratott 2001. április 4-én.]